

[Oluf Johansen.]

får til opgave at behandle statshusmandslovsforlaget.

Må jeg sige om det spørgsmål, der her nævnes, at jeg erkender, at oprettelse af landarbejderhuse er et fremskridt, men da oprettelse af mindre landbrug også er et fremskridt, må jeg måske sige, at det ene fremskridt ikke gerne skulle komme til at hindre det andet. Jeg er klar over, at som forholdene ligger, savner administrationen lovhjæmmel til at løse det spørgsmål, jeg her nævner, og hvis derfor sagen skal fremmes, vil det formentlig være nødvendigt at få beføjelser indsat i lovgivningen, som giver mulighed derfor.

Jeg har dernæst et andet spørgsmål til den højtærede landbrugsminister. Det drejer sig om loven om landbrugsejendomme; måske berører det i nogen måde loven om lejehusmænd. Der foreligger følgende tilfælde: En lejehusmand har i sin kontrakt forpligtelse til at holde en til den lille ejendom svarende besætning. Til denne landbrugsejendom hører der kun et stuehus, men ingen udbygninger, altså ingen stald eller plads til den besætning, som han er forpligtet til at holde. Den tidligere lejer lod opføre et træhus dertil; ved sin bortrejse tog han det med sig. Den nuværende lejehusmand har været på ejendommen i 4 år, og det var en aftale, at der skulle bygges et udhus, men det er stadig ikke sket, og derfor spørger jeg ministeren, om han mener i et sådant tilfælde at kunne benytte loven om landbrugsejendomme til at få forholdet bragt i orden, eller om han måske snarere vil henvise til loven om brug af huse på landet.

Iøvrigt vil jeg gerne sige, at det er mit indtryk, at loven om landbrugsejendomme muligvis bør skærpes. Jeg forstod på de betragtninger, det ærede medlem hr. Nielsen-Man fremførte med hensyn til nedlæggelser, og hvad der står i forbindelse hermed, at han var af den samme opfattelse. Jeg vil gerne fastslå, at loven skal virke efter sin hensigt, og gør den ikke det, er det i hvert fald mit partis opfattelse, at en skærpelse af denne lovgivning må finde sted, og hertil kan ministeren til enhver tid påregne mit partis støtte. Det ærede medlem hr. Nielsen-Man nævnte, at der var nedlagt lige så mange brug, som der er oprettet. Nu er det jo muligt, at en betydelig del af de nedlagte brug er små brug, medens de brug, der er oprettet, formentlig alle er af en passende landbrugsstørrelse. Men det forhindrer jo ikke, at man med den nye lov i hånden også er på vagt overfor nedlæggelse

af disse småhuse. Lad være, at disse småhuse har karakteren af det, man kalder indeklemte husmandsbrug, men de danner alle rammen om et hjem, et lille landbrugshjem, som det efter min opfattelse, når udstykningen ikke kan komme stærkere i gang, må være en opgave på den bestående lovgivnings grund at værne om.

Jeg skal dernæst gøre nogle bemærkninger til det ærede medlem hr. Nielsen-Man i anledning af hans udtalelser om de diskussionsspørgsmål, der har været fremme. Der er sket det, at to medlemmer af rigsdagen, et medlem af folketinget, hr. Aage Fogh, og et medlem af landstinget, det ærede medlem hr. Nielsen-Man, er kommet i diskussion med hinanden. Der vil gå 2—3 måneder mellem hver gang, de to herrer kan veksle venligheder med hinanden i samme sag, og det er næppe nogen god form for meningsudveksling. Jeg er vidende om, at husmændene, jeg har vel ikke lov at sige nord for lands lov og ret, men husmændene nord for Limfjorden er interesserede i at høre, hvad de to herrer mener, og derfor kan de få lejlighed til at krydse klinger om spørgsmålene på lidt mere normal diskussionsmåde. Men da nu det ærede medlem hr. Nielsen-Man har fremsat sine betragtninger på grundlag af hr. Foghs udtalelser i folketinget og sin egen svarskrivelse til en husmand, vil jeg dog alligevel sige et par ord om sagen.

Jeg har set det ærede medlem hr. Nielsen-Mans brev til statshusmanden. Jeg må sige, jeg forundrede mig først over den lange svarskrivelse; den er i tættrykt avisskrift på 91 linier; det er altså et meget langt brev. Hvad har dog foranlediget jordlovsudvalgets formand til at svare således og så lade skrivelsen tilgå venstres blade? Jeg spørger: Skal fremtidig sådanne svarskrivelser fra statens jordlovsudvalg tilgå samme oplysningsvirksomhed, eller skal det kun ske, når det skønnes, at en nøjere, ophøjet mening kan lægges til grund herfor? Eller optræder jordlovsudvalgets formand måske en gang imellem som privatmand? Jordlovsudvalgets formand siger rent ud i sin skrivelse — og han har gentaget det i sine udtalelser her —, at han personlig altid anbefaler den brugsform, hvor privat indkøbt jord danner grundlaget for det oprettede brug. Her står vi altså ved en diskussion om de to brugsformer. Hr. Fogh har sikkert ret i, at der burde være borgfred mellem de to former. I mange år var der en bitter strid; jeg husker, at der blev råbt „fæste“, og når det rigtig skulle bide, måtte man bruge udtrykket „russerpolitik“. Jeg husker også, at mit